

Uchwała Zarządu Banku	Uchwała Rady Nadzorczej
Nr 30/2016 z dnia 11 marca 2016 r.	Nr 18/2016 z dnia 21 marca 2016 r.

SPÓLDZIELCZA GRUPA BANKOWA

Informacja

z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Starej

Białej

według stanu na dzień 31.12.2015 roku

BANK SPÓLDZIELCZY
w Starej Białej
09-411 Biała, ul. Bankowa 1
tel. (24) 364-27-10, 11 fax (24) 364-27-22
NIP: 774-10-72-031, REGON 001090590

Biała, marzec 2016 rok

Spis treści:

Rozdział 1	Wprowadzenie	3
Rozdział 2	Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem	4
Rozdział 3	Zakres stosowania wymogów rozporządzenia CRR	20
Rozdział 4	Fundusze własne	20
Rozdział 5	Wymogi kapitałowe	22
Rozdział 6	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta	25
Rozdział 7	Bufory kapitałowe	25
Rozdział 8	Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego	25
Rozdział 9	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	25
Rozdział 10	Aktywa wolne od obciążeń	33
Rozdział 11	Korzystanie z ECAI	33
Rozdział 12	Ekspozycja na ryzyko rynkowe	33
Rozdział 13	Ryzyko operacyjne	33
Rozdział 14	Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym	34
Rozdział 15	Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym	36
Rozdział 16	Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne	37
Rozdział 17	Polityka w zakresie wynagrodzeń	37
Rozdział 18	Dźwignia finansowa	39

Rozdział 1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa sporządzenia Informacji

Informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Starej Białej, zwana dalej „Informacją” została opracowana zgodnie z wymogami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 oraz Rozporządzenia wykonawczego Komisji nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013.

Niniejsza Informacja stanowi realizację „Polityki informacyjnej w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Starej Białej – wprowadzonej Uchwałą Nr 32/2015 Zarządu Banku z dnia 25.03.2015 r. - zatwierdzonej Uchwałą Nr 18/RN/2015 Rady Nadzorczej z dnia 2 kwietnia 2015 roku.

Informacja prezentowana jest w oparciu o dane według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. i obejmuje informacje dotyczące: systemu zarządzania ryzykami w Banku, rodzajów i poziomu funduszy własnych, rodzajów i poziomu aktywów ważonych ryzykiem, adekwatności kapitałowej oraz politykę Banku w zakresie wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Bank przedstawia informacje podlegające ujawnieniu w sposób umożliwiający uczestnikom rynku ocenę działalności Banku pod kątem: metod szacowania kapitału, narażenia Banku na ryzyka, technik stosowanych przez Bank w celu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka, a tym samym ocenę adekwatności kapitałowej Banku według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

1.2. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Starej Białej, z siedzibą w Białej pod adresem: 09-411 Biała, ul. Bankowa 1 został wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIV Wydział Gospodarczy KRS pod numerem 0000082405.

Bank Spółdzielczy w Starej Białej zasadniczo prowadzi działalność na terenie powiatu płockiego i sierpeckiego, w którym znajdują się jego placówki bankowego.

W roku 2015 Bank Spółdzielczy w Starej Białej prowadził działalność w ramach jednostek i komórek organizacyjnych zlokalizowanych w niżej wymienionych placówkach:

- ✓ Centralę Banku w Białej, ul. Bankowa 1,
- ✓ Oddział w Łącku, ul. Kolejowa 6,
- ✓ Oddział w Mochowie, Mochowo 54,
- ✓ Oddział w Płocku, ul. 1 Maja 6/3,
- ✓ Punkt Obsługi Klienta w Ligowie, Ligowo 107,
- ✓ Punkt Obsługi Klienta w Nowych Proboszczewicach, ul. Floriańska 7.

Działalność operacyjna prowadzona była także za pośrednictwem bankowości internetowej oraz sieci bankomatów.

Rozdział 2. Cele i strategia w zakresie zarządzania ryzykiem (CRR art. 435)

2.1. Strategia i procesy zarządzania ryzykiem (art. 435.1.a)

Działalność bankowa obciążona jest wieloma czynnikami ryzyka. Kontrolowanie wpływu ryzyka na działalność Banku jest jednym z kluczowych celów zarządzania Bankiem.

Zarządzanie ryzykiem ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.

W celu zapewnienia skutecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem Zarząd opracowuje i wdraża system zarządzania ryzykiem, obejmujący strukturę organizacyjną, narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem, system informacji zarządczej, a także odpowiednie zarządzanie kadrami. Opracowuje i wdraża sformalizowany proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi ryzykami i sposoby ich realizacji Bank określił w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Starej Białej”.

Strategia zarządzania ryzykiem określa: strukturę organizacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem; zadania organów Banku, komitetów, jednostek organizacyjnych i poszczególnych osób w procesie zarządzania ryzykiem; schemat procedur odnoszących się do zarządzania ryzykiem w Banku; cele strategiczne w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka w Banku; generalną skłonność do podejmowania przez Bank ryzyka; organizację systemu informacji zarządczej; ogólne zasady organizacji systemu informacji zarządczej.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

W celu przeprowadzania powyższych procesów realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- ✓ dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- ✓ stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- ✓ monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- ✓ procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
- ✓ identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
- ✓ system limitów ograniczających ryzyko;
- ✓ system informacji zarządczej;
- ✓ odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Bank uznaje za istotne te rodzaje ryzyka, które objęte są wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego, ponadto rodzaje ryzyka wymienione w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV) stosując kryteria jakościowe.

Procedury zarządzania ryzykami podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych. Wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku celem ewentualnego ich uaktualnienia.

W procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, strategiczne cele dla Banku zatwierdza Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne.

Do ryzyk istotnych w swojej działalności, które podlegają szczególnemu nadzorowi, Bank zaliczył w roku 2015 następujące ryzyka:

1) ryzyko kredytowe

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka kredytowego jest:

- ✓ wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- ✓ dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- ✓ utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 5%.
- ✓ ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- ✓ ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- ✓ inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w papierach wartościowych Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego;
- ✓ utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;

- ✓ utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 80% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

2) Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- ✓ optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie występowaniu i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne,
- ✓ wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ zapobieganie zdarzeniom operacyjnym powstającym w bieżącej działalności, w procesach oraz systemach, przy zastosowaniu mechanizmów kontrolnych adekwatnych do skali generowanego ryzyka;
- ✓ podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowalnego poziomu;
- ✓ likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych.

3) Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- ✓ utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- ✓ bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji zaangażowań określonych w ustawie Prawo bankowe.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
- ✓ ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału;
- ✓ ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

4) Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- ✓ zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;

- ✓ zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ utrzymanie dotychczasowej struktury pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- ✓ pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- ✓ utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- ✓ finansowanie kredytów przez depozyty stabilne (osad), nadwyżkę funduszy własnych nad majątkiem trwałym oraz długoterminowe (z terminem zapadalności pow. 1 roku) kredyty zaciągnięte w Banku Zrzeszającym przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- ✓ utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- ✓ zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- ✓ dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
- ✓ dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od osób fizycznych po akceptowalnej cenie;
- ✓ identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

5) Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej jest:

- ✓ optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- ✓ ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- ✓ utrzymanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zarządzania ryzykiem stopy procentowej;

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;

- ✓ ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 1,2 % sumy bilansowej;
- ✓ zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez: stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych;
- ✓ oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- ✓ ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie opłat za opcję, zwłaszcza dla możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem.

6) Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego obejmują:

- ✓ dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- ✓ dążenie do posiadania minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 12%;
- ✓ posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 9%; wewnętrznego współczynnika kapitałowego na poziomie 9%;
- ✓ obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na poziomie nie większym niż 88,5%;
- ✓ utrzymanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie co najmniej 6 %.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ przekazywanie na fundusze własne minimum 85% nadwyżki bilansowej;
- ✓ ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji – w tym w banku zrzeszającym w taki sposób, aby nie powodowało to umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu i nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych,
- ✓ dążenie do uzyskania zaangażowania kapitałowego w akcje Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 7% funduszy własnych,
- ✓ dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 85 % funduszy Tier I;

7) ryzyko braku zgodności

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka braku zgodności jest:

- ✓ efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;

- ✓ sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności oraz przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji i ryzyka wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być skutkiem naruszenia przepisów i norm postępowania;

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- ✓ dążenie i dbałość o:
  - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
  - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
  - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
  - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności odbywa się w sposób zapewniający utrzymanie dobrego imienia Banku.

2.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem, w tym informacje na temat jej uprawnień i statutu, lub innych rozwiązań w tym względzie (art. 435.1.b)

Podstawowe zadania organów Banku w zakresie zarządzania ryzykiem zostały określone w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Starej Białej”. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne Banku: Rada Nadzorcza, Zarząd, Komitet Kredytowy i jednostki i komórki organizacyjne Banku.

Rada Nadzorcza Banku:

- 1) Zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) Zatwierdza procedury dotyczące procesów:
  - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
  - b) planowania i zarządzania kapitałowego;
  - c) kredytowania osób wewnętrznych;
  - d) ujawniania informacji;
- 3) Zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) Zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) Zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych;
- 6) Zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 7) Sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez

Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;

- 8) Sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
- 9) Zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 10) Sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
- 11) Ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku:

- 1) Odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- 2) Odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
- 3) Wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) Wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
- 5) Zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- 6) Odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
- 7) Zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- 8) Zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
- 9) Odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- 10) Uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
- 11) Przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku; jednym z elementów

informacji zarządczej jest raport z realizacji apetytu na ryzyko (zaprezentowanego w postaci wskaźników ilościowych).

Komórki i jednostki organizacyjne:

- 1) Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku;
- 2) Jednostki i komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku;
- 3) Komitet Kredytowy realizuje zadania opisane w regulaminie funkcjonowania;
- 4) Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka;
- 5) Stanowisko Ryzyk Bankowych i Analiz odpowiada za identyfikację, monitorowanie, pomiar i kontrolowanie ryzyka płynności, stopy procentowej oraz ryzyka kapitałowego;
- 6) Sekcja Ryzyka Kredytowego i Windykacji, odpowiada za identyfikowanie, pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka kredytowego i koncentracji zaangażowań;
- 7) Stanowisko ds. Obsługi Organów Banku odpowiada między innymi za identyfikację, monitorowanie, pomiar oraz kontrolowanie ryzyka operacyjnego, a także za monitorowanie ryzyka braku zgodności;
- 8) Pracownik Zespołu Finansowo-Księgowego i Sprawozdawczości odpowiada między innymi za sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych oraz monitoruje wykonanie planu finansowego;
- 9) Pracownik Sekcji Administracji Systemu Księgowego i Rachunkowości odpowiada między innymi za zarządzanie nadwyżką środków pieniężnych;
- 10) Osoby wykonujące zadania związane z podjęciem decyzji kredytowych, zgodnie z obowiązującymi w Banku kompetencjami kredytowymi, odpowiadają za identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczej transakcji;
- 11) Pracownicy Oddziałów oraz Zespołu Kredytów odpowiadają za sprzedaż kredytów.

2.3. Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka (art. 435.1.c)

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie dopuszczalnego poziomu.

W stosunku do ryzyka uznanego przez Bank za istotne opracowane zostały metody pomiaru oraz system raportowania, opisany szczegółowo w zasadach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Pomiar, monitorowanie i kontrolę ryzyka, a następnie raportowanie do Zarządu i Rady Nadzorczej dokonuje:

- 1) Stanowisko Ryzyk Bankowych i Analiz w zakresie ryzyka płynności, stopy procentowej oraz ryzyka kapitałowego,
- 2) Pracownik Sekcji Ryzyka Kredytowego i Windykacji w zakresie ryzyka kredytowego i koncentracji,

- 3) Pracownik Obsługi Organów Banku w zakresie ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności.

System raportowania

Monitorowanie ryzyka stanowi część bieżącego procesu zarządzania ryzykiem i sprawozdawania o ryzyku w działalności Banku.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku, umożliwia ocenę skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem i służy monitorowaniu przestrzegania limitów wewnętrznych.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością dostosowaną do wielkości i charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku oraz umożliwia dostarczanie informacji o zmianach profilu działalności.

Pomiar, monitorowanie i charakter raportów

1) Ryzyko kredytowe

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem kredytowym, pomiarem i monitorowaniem sprawuje Prezes Zarządu nadzorujący Pion Organizacji i Zarządzania.

Nadzór nad działalnością kredytową handlową/ operacyjną sprawuje Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych.

Oddziały oraz Zespół Kredytów, jako komórki zarządzające w ramach obowiązującej struktury organizacyjnej, wykonują zadania związane z pozyskaniem klienta, analizą wniosku kredytowego, wydaniem decyzji dotyczącej analizowanego kredytu i przekazanie rekomendacji, zgodnie z obowiązującymi w Banku kompetencjami kredytowymi, odpowiednim osobom celem podjęcia decyzji kredytowej.

Zadania związane z podjęciem decyzji kredytowych, dla pojedynczej transakcji, zgodnie z obowiązującymi w Banku kompetencjami kredytowymi podejmują: Dyrektorzy w Oddziałach Banku, Kierownik w Zespole Kredytów, członkowie Zarządu samodzielnie lub Zarząd Banku.

Zarząd i Rada Banku podejmują decyzje kredytowe dotyczące zaangażowania członków Rady Nadzorczej, Zarządu, osób zajmujących kierownicze stanowiska w Banku oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem Rady Nadzorczej, Zarządu, osobą zajmującą kierownicze stanowisko w Banku.

Komórką monitorującą ryzyko pojedynczej transakcji jest komórka organizacyjna lub osoby wykonujące, w ramach obowiązującej w Banku struktury organizacyjnej, zadania związane z badaniem terminowości spłaty kredytu, oceną sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy oraz oceną skuteczności zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka kredytowego w zakresie całego portfela kredytowego Banku dokonuje pracownik Sekcji Ryzyka Kredytowego i Windykacji.

Analiza sporządzana jest w cyklu miesięcznym i obejmuje:

- ✓ wielkość portfela kredytowego,

- ✓ ocenę struktury aktywów i zobowiązań pozabilansowych,
- ✓ ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
- ✓ ocenę wielkości rezerw celowych, ocenę pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych
- ✓ analizę wskaźników,
- ✓ monitorowanie i kontrolę stopnia wykorzystania wyznaczonych limitów,
- ✓ analizę koncentracji podmiotowej.

2) Ryzyko koncentracji

Rozwiązania organizacyjne dotyczące ryzyka kredytowego dotyczą również nadzoru i zarządzania ryzykiem koncentracji.

W cyklach kwartalnych przygotowywane są analizy i raporty obejmujące następujące dane:

- ✓ koncentrację branżową,
- ✓ koncentrację zabezpieczeń,
- ✓ ocenę zaangażowania w detaliczne ekspozycje kredytowe, w tym struktury ekspozycji, rodzaju zabezpieczenia, realizacji limitów,
- ✓ ocenę zaangażowania w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie, w tym struktury jakościowej, rodzajowej ekspozycji, rodzaju zabezpieczenia oraz realizacja limitów.

Proces zarządzania ryzykiem koncentracji odbywa się na wielu szczeblach struktury organizacyjnej Banku i dotyczy następujących działań:

- ✓ ustalenie i kontrola profilu ryzyka koncentracji,
- ✓ kontrola poziomu wykorzystania limitów na ryzyko koncentracji na etapie wniosku kredytowego,
- ✓ pomiar ryzyka koncentracji zaangażowań przed wydaniem rekomendacji lub przed podjęciem decyzji kredytowej,
- ✓ przestrzeganie realizacji limitów, inicjowanie zmian w poziomie istniejących limitów,
- ✓ ocena bieżącego i planowanego poziomu ryzyka koncentracji Banku.

Rozwiązania organizacyjne uwzględnione powyżej dotyczą również nadzoru i zarządzania nad ryzykiem wynikającym z ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz ekspozycji detalicznych.

3) Ryzyko stopy procentowej

Nadzór nad kształtowaniem pozycji bilansowych wrażliwych na zmianę stóp procentowych sprawuje Wiceprezes ds. Handlowych.

Nadzór nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka stopy procentowej sprawuje Wiceprezes Zarządu – Główny Księgowy.

Za kształtowanie pozycji bilansowych i pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych (przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów, składanie depozytów w SGB-Banku S.A., ustalanie w ramach posiadanych pełnomocnictw indywidualnego oprocentowania produktów bankowych) jest odpowiedzialny Zespół Kredytów, Zespół Obsługi Klienta, Oddziały Banku, pracownik Sekcji Administracji Systemu Księgowego i Rachunkowości.

Zadania związane z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka stopy procentowej wykonuje pracownik Stanowiska Ryzyk Bankowych i Analiz.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka stopy procentowej dokonuje Pracownik Stanowiska Ryzyk Bankowych i Analiz w cyklach miesięcznych. Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- ✓ strukturę aktywów i pasywów wg rodzajów zastosowanych stóp referencyjnych,
- ✓ wielkość niedopasowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp referencyjnych w poszczególnych przedziałach czasowych,
- ✓ informacje o poziomie marży odsetkowej Banku oraz spreadu (różnicy pomiędzy oprocentowaniem aktywów i pasywów),
- ✓ podstawowe wskaźniki ekonomiczne z zakresu ryzyka stopy procentowej,
- ✓ analizę luki przeszacowania obejmującą symulacje zmian wyniku odsetkowego w okresie najbliższego roku,
- ✓ informację o poziomie i stopniu wykorzystania poszczególnych limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej oraz o wartości przekroczeń monitorowanych limitów,
- ✓ testy warunków skrajnych,
- ✓ wyniki szacowania kapitału w zakresie ryzyka stopy procentowej (kwartalnie),
- ✓ wnioski z przeprowadzonej analizy.

4) Ryzyko płynności

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności, pomiarem i monitorowaniem sprawuje Wiceprezes Zarządu – Główny Księgowy nadzorujący Pion Finansowy

Nadzór nad utrzymaniem płynności finansowej sprawuje Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych nadzorujący Pion Handlowy.

Zadania związane z utrzymaniem bieżącej, krótkoterminowej i długoterminowej płynności w Banku wykonuje pracownik Sekcji Administracji Systemu Księgowego i Rachunkowości, który jest odpowiedzialny za zarządzanie środkami Banku oraz za wywiązywanie się Banku z zawartych umów (zarówno kredytowych – zabezpieczenie środków na akcję kredytową jak i środków na wypłaty depozytów, których termin wymagalności upłynął).

Zadania związane z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności w Banku wykonuje Stanowisko Ryzyka Bankowych i Analiz.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności dokonuje Stanowisko Ryzyk Bankowych i Analiz w cyklach miesięcznych. Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- ✓ zestawie kalkulacyjnych nadzorczych miar płynności,
- ✓ raport stabilności środków uznanych przez Bank za stabilne źródło finansowania,
- ✓ zestawienie terminów płatności aktywów i pasywów – zestawienie pierwotne i urealnione,
- ✓ wybrane wskaźniki ekonomiczne w zakresie ryzyka płynności,
- ✓ informacje o przepływach finansowych,
- ✓ informacje o poziomie koncentracji dużych zaangażowań pasywnych Banku,
- ✓ potencjalne źródła zabezpieczenia płynności w banku, w tym portfel kredytów do odsprzedaży, wykonanie planu pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych (rocznie),
- ✓ testy warunków skrajnych,
- ✓ pogłębioną analizę płynności długoterminowej (raz w roku),
- ✓ maksymalny okres obsługi klienta,

- ✓ poziom lokowanych środków w SGB-Banku S.A.,
- ✓ poziom wykorzystania limitów na ryzyko płynności.

5) Ryzyko operacyjne

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym, pomiarem i monitorowaniem sprawuje Prezes Zarządu nadzorujący Pion Organizacji i Zarządzania.

Za monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego oraz koordynowanie wykonywanych w Banku zadań z zakresu ryzyka operacyjnego odpowiedzialny jest Audytor ryzyka, będący pracownikiem Stanowiska ds. Obsługi Organów Banku.

Kierujący poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi pełnią rolę tzw. Właścicieli ryzyka i są odpowiedzialni za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w podległych im jednostkach, w zakresie wszystkich wykonywanych w nich czynności. Właściciel ryzyka może wyznaczyć swojego zastępcę, który przejmuje jego rolę w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w czasie jego nieobecności. Funkcję zastępcy może pełnić Menadżer ryzyka.

Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku, polega na zapobieganiu zdarzeniom operacyjnym powstającym w bieżącej działalności, w procesach oraz systemach, przy zastosowaniu mechanizmów kontrolnych adekwatnych do skali generowanego ryzyka; podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowanego poziomu; likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych; rejestrowaniu danych o zdarzeniach operacyjnych i poniesionych stratach operacyjnych.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest wspomagany programem informatycznym, będącym modułem Głównego Systemu Bankowego Banku.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego dokonuje Audytor ryzyka w cyklach kwartalnych. Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- ✓ zgromadzone dane o zdarzeniach operacyjnych,
- ✓ kluczowe wskaźniki ryzyka,
- ✓ wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- ✓ wyniki reklamacji i skarg.

Audytor ryzyka w ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym monitoruje:

- ✓ poziom ryzyka operacyjnego na podstawie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego,
- ✓ wielkości objęte limitami lub wartościami progowymi na ryzyko operacyjne,
- ✓ skuteczność działań podejmowanych w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego.

Przedmiotem monitorowania ryzyka operacyjnego są:

- ✓ zarządzanie ryzykiem operacyjnym w oparciu o obowiązujące regulacje i przepisy prawa,
- ✓ poziom narażenia na ryzyko operacyjne,
- ✓ zdarzenia i straty operacyjne oraz ich skutki,
- ✓ wskaźniki KRI.

6) Ryzyko kapitałowe

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka, tym samym oblicza łączną wielkość wymogu kapitałowego (wewnętrzny wymóg kapitałowy) w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe i operacyjne oraz dodaje wymogi kapitałowe na pozostałe istotne rodzaje ryzyka. Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

W procesie monitorowania i raportowania uczestniczy Stanowisko Ryzyka Bankowych i Analiz.

Pracownik tego stanowiska:

- ✓ monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe;
- ✓ ocenia stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego;
- ✓ wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych;
- ✓ ocenia skalę zapotrzebowania Banku na zwiększenie funduszy własnych;
- ✓ opracowuje propozycje zmierzające do odpowiedniego alokowania funduszy własnych;
- ✓ wskazuje na sposoby ograniczania ryzyka, w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku;
- ✓ opracowuje sprawozdania z zakresu kapitału wewnętrznego i poziomu wewnętrznego współczynnika wypłacalności;
- ✓ opracowuje propozycje aktualizacji procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym wyznaczania regulacyjnego wymogu kapitałowego i szacowania kapitału wewnętrznego;
- ✓ monitoruje poziom adekwatności kapitałowej;
- ✓ gromadzi dane finansowe, potrzebne do monitorowania adekwatności kapitałowej Banku;
- ✓ opracowuje sprawozdania z zakresu kapitału regulacyjnego i poziomu współczynnika wypłacalności;
- ✓ może wносить propozycje zmian do procedur w wypadku zaistnienia sytuacji specyficznej, której dotychczasowe procedury nie obejmowały;
- ✓ przeprowadza testy warunków skrajnych polegające na badaniu wpływu czynników nieoczekiwanych na poziom funduszy własnych i adekwatność kapitałową.

System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

- ✓ poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych;
- ✓ poziomu i zmiany współczynników kapitałowych, w tym struktury zmian w aktywach ważonych ryzykiem;
- ✓ poziomu i struktury kapitału wewnętrznego;
- ✓ wyników testów warunków skrajnych dla ryzyka kapitałowego;
- ✓ realizację przyjętych limitów;
- ✓ realizację długoterminowych celów kapitałowych i planu kapitałowego.

Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływanie na poziom generowanego ryzyka.

Poziom adekwatności kapitałowej, mierzony wielkością współczynników kapitałowych, podlega systematycznemu monitorowaniu w okresach miesięcznych, natomiast mierzony wielkością wewnętrznego współczynnika kapitałowego w okresach kwartalnych.

7) Ryzyko braku zgodności

Za całość koordynacji procesu identyfikacji i zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności, jak też za nadzór nad działaniami osoby pełniącej funkcję ds. ryzyka braku zgodności odpowiada Prezes Zarządu Banku.

Komórki i jednostki organizacyjne są zobowiązane do informowania osoby pełniącej funkcję ds. ryzyka braku zgodności o przypadkach wystąpienia ryzyka braku zgodności.

Zadania komórki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności sprawuje pracownik Stanowiska ds. Obsługi Organów Banku.

W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi), lecz również normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania publicznego.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności polega w Banku na:

- 1) zapobieganiu naruszeń compliance;
- 2) identyfikowaniu naruszeń compliance;
- 3) wdrażaniu odpowiednich działań naprawczych w przypadku pojawienia się naruszeń compliance;
- 4) monitorowaniu, czy wdrożone działania naprawcze są skuteczne.

Jednostka ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności:

- ✓ prowadzi rejestr naruszeń compliance;
- ✓ sporządza na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej przynajmniej raz na rok informacje dotyczące stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- ✓ przedstawia Zarządowi propozycje działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania takich naruszeń przepisów prawa i norm postępowania w przyszłości;
- ✓ na bieżąco informuje Zarząd Banku o przypadkach występowania istotnych naruszeń compliance;
- ✓ opiniuje nowe produkty lub procesy pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia zdarzeń compliance;
- ✓ opiniuje projekty procedur wewnętrznych, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach opracowywania i wprowadzania regulacji wewnętrznych, lub dba o uzyskanie odpowiednich opinii prawnych, w celu uzyskania zgodności z zewnętrznymi przepisami prawa oraz zapobiegania występowaniu zapisów, które mogłyby wygenerować naruszenie compliance,

- ✓ kształtuje świadomość istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników Banku poprzez realizowanie szkoleń z obszaru compliance;
- ✓ weryfikuje Formularze samooceny Banku sporządzane w ramach procesu Badania i Oceny Nadzorczej (BION), przed ich przekazaniem Zarządowi celem akceptacji,
- ✓ monitoruje na bieżąco zmiany w zewnętrznym prawie;

- ✓ monitoruje terminowość i zakres aktualizacji procedur, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach opracowywania i wprowadzania regulacji wewnętrznych pod kątem ich zgodności ze zmianami w zewnętrznych przepisach prawa, a także zasadami zawartymi w „Zasadach Ładu Korporacyjnego”,
- ✓ informuje pracowników Banku, w sposób ogólnie dostępny – na stronie Intranetu Banku, o zaistniałych zmianach w zewnętrznych przepisach prawa.

Raporty o ryzyku braku zgodności skupiają się na podstawowych zadaniach, które ma spełniać zarządzanie ryzykiem braku zgodności, a więc dotyczą:

- ✓ prawidłowości wdrażania regulacji wewnętrznych;
- ✓ ich dostosowania do obowiązujących przepisów prawa i standardów;
- ✓ ocenie skutków naruszeń compliance.)

Sprawozdania z ryzyka braku zgodności zawierają:

- ✓ ocenę ryzyka braku zgodności, w tym informacje o zmianie profilu ryzyka;
- ✓ podsumowanie wszystkich naruszeń compliance, które wystąpiły w okresie objętym raportem;
- ✓ rekomendowane środki naprawcze;
- ✓ ocenę skutków rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie.

Raporty o ryzyku braku zgodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej sporządzane są przynajmniej raz na rok. Osoba ds. ryzyka braku zgodności na bieżąco informuje Zarząd Banku o przypadkach występowania istotnych naruszeń compliance i ewentualnie rekomenduje podjęcie środków naprawczych.

2.4. Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka (art.435.1.d)

Celem ograniczenia ryzyka Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na dywersyfikację ryzyka oraz wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

W przypadku przekroczenia ustanowionego limitu, raporty zawierają informację na temat przyczyn przekroczenia, w tym ustalenia faktu, czy przekroczenie ma charakter jednorazowy czy jest wynikiem zmian strukturalnych oraz rekomendacje działań umożliwiających utrzymanie ryzyka na bezpiecznym dla Banku poziomie.

Ponadto wprowadzona została „Instrukcja prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku w Banku Spółdzielczym w Starej Białej” mająca na celu zapewnienie bankowi zwrotu przysługującej mu w stosunku do klienta wierzytelności, w razie gdyby nie dokonał on spłaty tej wierzytelności w terminie ustalonym w umowie.

2.5. Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku (art.:. 435.1.e)

Oświadczenie Zarządu Banku dotyczące adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku stanowi załącznik nr 1 do niniejszej Informacji.

2.6. Oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka Banku związanych ze strategią działalności (art.435.1.f)

Oświadczenie Zarządu Banku na temat ogólnego profilu ryzyka Banku zawierającego kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym tolerancję na ryzyko określone przez Radę Nadzorczą stanowi załączniki nr 2 do niniejszej Informacji.

2.7. Informacja w zakresie zasad zarządzania

1. Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego (art. 435.2.a)

Członkowie Zarządu Banku nie zajmują stanowisk dyrektorskich.

2. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej; strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej polityce oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane (art. 435.2.b-c)

W Banku obowiązuje „Procedura oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego w Starej Białej”. Celem oceny jest stwierdzenie czy poszczególni członkowie Zarządu z osobna oraz Zarząd kolegialnie dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności bankowej z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

3. Utworzenie (bądź nie) przez instytucję oddzielnego komitetu ds. ryzyka oraz liczby posiedzeń komitetu, które się odbyły (art. 435.2.d)

Bank nie utworzył oddzielnego komitetu ds. ryzyka.

4. Opis przepływu informacji na temat ryzyk kierowanych do organu zarządzającego (art. 435.2.e)

W Banku funkcjonuje system bieżącego i okresowego informowania i raportowania o istotnych rodzajach ryzyka, a podstawą monitorowania procesu zarządzania ryzykiem jest formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- ✓ rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku,
- ✓ profilu ryzyka,
- ✓ stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych,
- ✓ wyników testów warunków skrajnych,
- ✓ skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Raporty z zakresu oceny poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka Banku otrzymują: Zarząd Banku i Dyrektorzy jednostek organizacyjnych z zakresu:

- a) w cyklach miesięcznych w zakresie: ryzyka stopy procentowej, ryzyka płynności, ryzyka kredytowego i adekwatności kapitałowej
- b) w cyklach kwartalnych w zakresie: ryzyka koncentracji, ryzyka operacyjnego i adekwatności kapitałowej,
- c) w cyklach rocznych w zakresie: ryzyka braku zgodności oraz innych ryzyk uznanych za istotne.

Rada Nadzorcza w cyklach kwartalnych otrzymują raporty w zakresie określonym w podpunktach a) i b), natomiast w zakresie określonym w podpunktach c) w okresach rocznych.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczanie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura.

Ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

Rozdział 3. Zakres stosowania wymogów rozporządzenia CRR (art. 436)

Bank nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

Rozdział 4. Fundusze własne (CRR art. 437)

Bank przyjął strategię bezpiecznego funkcjonowania, opartą na utrzymaniu rozmiarów działalności obciążonej ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych.

Rozporządzenie CRR 575/2013 zmieniło dotychczasową strukturę funduszy własnych banków. Z dniem 1 stycznia 2014 r. Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz 492 Rozporządzenia 575/2013 CRR oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji.

Fundusze własne zgodnie z powyższymi przepisami obejmują:

- 1) Kapitał Tier I w skład którego wchodzi kapitał podstawowy Tier I, obejmujący między innymi skumulowane inne całkowite dochody, fundusz zasobowy, fundusz ogólnego ryzyka bankowego, fundusz udziałowy i kapitały dodatkowe kapitału Tier I obejmujące wyemitowane obligacje;
- 2) Kapitał Tier II, obejmujący między innymi pożyczki podporządkowane spełniające kryteria określone w art. 63 Rozporządzenia 575/2013.

Niektóre pozycje funduszy własnych, podlegają korektom z tytułu pomniejszeń w wyniku ich amortyzacji.

W roku 2015 amortyzacji dziennej podlegał fundusz udziałowy oraz pożyczka podporządkowana. Fundusz z aktualizacji środków trwałych został zamortyzowany w roku 2015 w 60%.

Fundusze własne wyniosły na dzień 31 grudnia 2015 r. **14.770 tys. zł** i zwiększyły się w porównaniu ze stanem na początek roku o 5,9%, tj. o 827 tys. zł.

Fundusze własne Banku składały się z kapitału podstawowego Tier I w wysokości **12.670 tys. zł** oraz kapitału Tier II w wysokości **2.100 tys. zł**. Udział kapitału Tier I w funduszach własnych ogółem stanowił **85,8%**, kapitału Tier II **14,2%**.

Bank do kapitału Tier II zalicza za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego dwie pożyczki podporządkowane.

Elementy składowe funduszy własnych na potrzeby obliczenia łącznego współczynnika kapitałowego określa Rozporządzenie Wykonawcze 1423/2013. Z uwagi na fakt, iż w Banku nie występuje większości elementów składowych funduszy własnych, o których mowa w Rozporządzeniu 1423/2013 Bank prezentuje tylko te pozycje funduszy własnych, które w Banku występowały na dzień 31 grudnia 2015 r.

Fundusze własne na dzień 31 grudnia 2015 r. stanowiące podstawę obliczenia łącznego współczynnika kapitałowego

	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2015 r. [tys. zł.]	Opis głównych cech instrumentów	Przepis Rozporządzenia CRR
1.	Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	11.882	Fundusz tworzony z odpisów z zysków oraz wpłat wpisowego	Art.26 ust. 1 lit. e
2.	Fundusze ogólnego ryzyka	250	Fundusz tworzony z odpisów z zysków za kolejne lata	Art. 26 ust. 1 lit. f
3.	Fundusz udziałowy	440	Fundusz udziałowy tworzony z wpłat członków Banku Wartość udziałów członkowskich wg stanu na dzień 31.12.2011 r. pomniejszona o udziały wypowiedziane w latach 2012-2014 z uwzględnieniem amortyzacji w wysokości 20%	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do CET 1 art. 483 (1) do (3) i art. 484-487 Instrumenty kapitałowe wyemitowane w związku z zastosowaniem zasady praw nabytych w odniesieniu do instrumentów stanowiących pomoc państwa, które spełniają wymogi zakwalifikowania do CET 1 określone w art. 484-487
4.	Zyski zatrzymane za zgodą KNF	x	Zweryfikowany wynik finansowy netto 2015 r. zaliczony za zgodą KNF	Art. 26 ust. 1 lit. c
	Fundusz z aktualizacji środków trwałych	282	Fundusz powstały w roku 1995 r. z przeszacowania środków trwałych stosownie do zarządzenia Ministra Finansów	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3
	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I przed korektami regulacyjnymi	12.854		
	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I: korekty regulacyjne	- 184		
	Wartości niematerialne i prawne	- 15	Wartość netto wartości niematerialnych i prawnych pomniejszająca fundusze własne zgodnie z przepisami art. 127 Prawa bankowego	Art. 36 ust.1 lit. b
	Fundusz z aktualizacji środków trwałych	- 169	Fundusz powstały w roku 1995 r. z przeszacowania środków trwałych stosownie do zarządzenia Ministra Finansów – pomniejszający fundusze własne w 60% stosownie do zaleceń KNF	
	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	12.670		
	Kapitał Tier II	2.100	Pożyczka podporządkowana	Art. 62 li. a

			amortyzowana w wysokości 20% podstawy	
	Fundusze własne razem (Łączny kapitał = Kapitał Tier I +Kapitał Tier II)	14.770		

Omówienie elementów składowych Funduszy własnych ujawnionych na dzień 31 grudnia 2015 r.

- ✓ Kapitał rezerwowy składa się z funduszu zasobowego i rezerwowego. Poziom funduszu rezerwowego wg stanu na dzień 31.12.2015 r. w relacji do stanu na początek roku wykazał wzrost o 1.146 tys. zł. Źródłem wzrostu funduszu była nadwyżka bilansowa roku 2014 przekazana w całości na fundusz rezerwowy;
- ✓ Fundusz ogólnego ryzyka nie wykazał w roku 2015 zmian;
- ✓ Fundusz udziałowy, z uwagi na brak cech „wieczystości” nie może być, zgodnie z CRR, zaliczany do funduszy własnych. W okresie przejściowym, tj. 2014-2021 lat tylko część niezamortyzowana funduszu udziałowego będzie zaliczana do funduszy własnych. Podstawą obliczenia funduszu udziałowego, zaliczanego do funduszy własnych stanowi kwota opłaconych udziałów wg stanu na dzień 31.12.2011 r. pomniejszona o wszelkie wypłaty, które miały miejsce w latach 2012-2014 oraz 20% amortyzacji;
- ✓ Instrumenty kapitałowe obejmują dwie pożyczki podporządkowane zaliczane za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego do funduszy uzupełniających zgodnie z wcześniejszymi przepisami prawa. Pożyczka udzielona na okres kredytowania wynoszący 7 lat, od dnia 28 grudnia 2010 r. do dnia 27 grudnia 2017 r. podlegała amortyzacji zgodnie z wytycznymi KNF od 1 stycznia 2014r. , pożyczka udzielona na okres kredytowania wynoszący 7 lat, od 16 października 2015r. do 16 października 2022r. podlega amortyzacji od 16.10.2017r. Roczna amortyzacja pożyczek w 2015 roku wyniosła 300 tys. zł.

Bank spełnia wymagania kapitału założycielskiego określone w art. 12 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r.

W roku 2015 nie dokonywano sekurytyzacji aktywów.

Rozdział 5. Wymogi kapitałowe (CRR art. 438)

5.1 Opis metody stosowanej do oceny adekwatności kapitałowej

Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego, jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występującego w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę wymaganego kapitału regulacyjnego oraz dodatkowych wymogów kapitałowych na pokrycie ryzyk nieujętych oraz nie w pełni pokrytych kapitałem regulacyjnym.

Szacowanie kapitału wewnętrznego tj. zweryfikowanie wymogu regulacyjnego oraz wyliczenie ewentualnych dodatkowych wymogów określa procedura „Zasady szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Starej Białej.”

Model przyjęty przez Bank opiera się na minimalnym wymogu kapitałowym (8%) wynikającym z Filaru I. Podejście to zmierza do oszacowania, jakiego dodatkowego kapitału może wymagać

uwzględnienie tych rodzajów ryzyka, które nie są pokryte lub nie są w pełni pokryte przez minimalny wymóg kapitałowy (8%) wynikający z Filara I.

Budowa modelu (ICAAP) rozpoczyna się od identyfikacji ryzyk występujących w działalności Banku. Ryzyka zidentyfikowane są okresowo weryfikowane pod kątem swojej istotności dla Banku. Istotność ryzyka jest określana w stosunku do ustalonych przez Bank kryteriów. Ryzyko uznane za istotne jest uwzględniane w rachunku kapitału wewnętrznego.

Rezultatem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie całkowitego wymaganego poziomu kapitału na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i jego jakościowa ocena.

Zasadniczym celem kapitałowym Banku jest sukcesywne zwiększanie funduszy własnych oraz utrzymanie ich na poziomie zgodnym z przepisami prawa, a także zabezpieczającym zidentyfikowane ryzyka istotne, występujące w działalności Banku i utrzymanie całkowitego współczynnika kapitałowego na poziomie co najmniej 12% i współczynnika kapitału Tier I na poziomie co najmniej 9%.

Bank postanowił, że będzie zarządzał ryzykiem i kapitałem w taki sposób, aby ryzyko ponoszone przez Bank nie absorbowало więcej niż 88,5% funduszy własnych Banku. Przyjęcie limitu ma charakter ostrożnościowy i pozwala zachować margines bezpieczeństwa.

Zarządzanie kapitałem odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Starej Białej”. Bank co roku opracowuje i aktualizuje plan kapitałowy na okres kolejnych pięciu lat.

Do wyliczenia wymogów kapitałowych na dzień 31 grudnia 2015 r. Bank stosował przepisy określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady 575/2013. Szczegółowy sposób wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka regulują obowiązujące w Banku procedury wewnętrzne.

Bank Spółdzielczy w Starej Białej stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- a) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- b) metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego,

Bank stosuje współczynnik wsparcia, o którym mowa w § 501 Rozporządzenia CRR.

Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP), zaliczanych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach, Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.

Kapitał regulacyjny na dzień 31.12.2015 r. został obliczony na ryzyko kredytowe i ryzyko operacyjne, ponieważ Bank nie prowadził w roku 2015 operacji walutowych.

Wymóg kapitałowy obliczony został w zakresie portfela bankowego, ponieważ wszystkie operacje przeprowadzone przez Bank były zaliczone do portfela bankowego.

Kapitał wewnętrzny na poszczególne ryzyka obliczany jest jako koszt lub utracony przychód, który może pojawić się w sytuacji nieoczekiwanej. Koszt lub utracony przychód obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne. Dodatkowym wymogiem kapitałowym będzie kwota o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka.

Na dzień 31.12.2015 r. Bank spełniał wszystkie wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej.

5.2. Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego został wyliczony z wykorzystaniem metody standardowej.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia wobec (MŚP) dla każdej z klas ekspozycji wg stanu na dzień 31.12.2015 roku.

Lp.	Kategorie ekspozycji	Stan na 31.12.2015r. [tys. zł]
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	X
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	37
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1
4.	Ekspozycje wobec instytucji	798
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	464
6.	Ekspozycje detaliczne	2.098
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	4.491
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	402
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	X
11.	Ekspozycje kapitałowe	98
12.	Inne pozycje	465
	SUMA poz. od 1 do 12	8.854

Poziom kapitału wewnętrznego na dzień 31 grudnia 2015 r. przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2015 r. [tys. zł]
1.	Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe	10.719
1.1.	- kapitał regulacyjny	8.854
1.2.	- dodatkowy kapitał	1.865
2.	Kapitał wewnętrzny na ryzyko operacyjne	1.024
2.1.	- kapitał regulacyjny	1.024
2.2.	- dodatkowy kapitał	X
3.	KAPITAŁ REGULACYJNY	9.878
	DODATKOWY KAPITAŁ	1.865
4.	KAPITAŁ WEWNĘTRZNY	11.743
5.	FUNDUSZE WŁASNE	14.770
6.	Łączny współczynnik kapitałowy	11,96%
7.	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	10,26%
8.	Współczynnik kapitału Tier I	10,26%
9.	Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	10,06%

Dodatkowy wymóg kapitałowy w kwocie 1.865 tys. zł. został obliczony na ryzyko kredytowe, ponieważ wynik testu warunków skrajnych przekroczył akceptowalny poziom ryzyka. Kapitał wewnętrzny na pozostałe ryzyka istotne nie wystąpił.

Według stanu na dzień 31.12.2015 r. kapitał regulacyjny wyniósł 9.878 tys. zł, kapitał wewnętrzny

11.743 tys. zł.

Wartość wewnętrznego wymogu kapitałowego była wynikiem ryzyka ponoszonego przez Bank.

Rozdział 6. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta (CRR art. 439)

Bank nie ogłasza informacji w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta, ponieważ w Banku nie występowały instrumenty pochodne oraz transakcje z przyrzeczeniem odkupu w rozumieniu art. 439 CRR.

Rozdział 7. Bufory kapitałowe (CRR art. 400)

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank nie był zobowiązany do ujawniania informacji w tym zakresie.

Rozdział 8. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego (CRR art.. 441)

Obowiązek ujawnienia nie dotyczy Banku.

Rozdział 9. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (CRR art. 442)

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych spowodowanych nie wywiązaniem się kontrahenta Banku ze zobowiązań wynikających z warunków umowy. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku.

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowanie odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych portfela kredytowego, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań, tj.:

- ✓ budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego, w tym portfela ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- ✓ podejmowanie działań mających na celu zabezpieczenie się przed ryzykiem pojedynczej transakcji oraz ryzykiem portfelowym;
- ✓ podejmowanie działań organizacyjno-proceduralnych.

Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, następujące ekspozycje uznaje się za ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania:

- 1) ekspozycje których okres przeterminowania przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznej 500 zł, w przypadku pozostałych klas ekspozycja przeterminowana przekracza 3.000 zł;
- 2) ekspozycja została zaklasyfikowana do kategorii ryzyka „zagrożone”.

W sytuacji, gdy kredytobiorca posiada kilka ekspozycji, ale tylko część z nich dotyczy niewykonania zobowiązania, do tej klasy zaliczane są tylko ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania – w przypadku ekspozycji wobec klientów detalicznych; wszystkie ekspozycje kredytobiorcy – w przypadku pozostałych klientów.

Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości (art. 442a)

Ekspozycja przeterminowana – ekspozycja, której przeterminowanie przekracza 90 dni, a

przeterminowana kwota przekracza, w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych, zaś w przypadku pozostałych klas ekspozycji, przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 zł zgodnie z podejściem określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków) Dz. U. Nr 235, poz. 1589)

Ekspozycjami zagrożonymi są należności o kategorii: „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. z późniejszymi zmianami.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- Kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- Kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy).

Bank rozróżnia następujące rodzaje należności zagrożonych:

- 1) w odniesieniu do ekspozycji kredytowych innych niż detaliczne:
  - a) ekspozycje kredytowe „poniżej standardu” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji;
  - b) ekspozycje kredytowe „wątpliwe” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu, a zwłaszcza gdy ponoszone straty w sposób istotny naruszają ich kapitały (aktywa netto);
  - c) ekspozycje kredytowe „stracone” - obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno – finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
    - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony;
- 2) w odniesieniu do ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych:
  - a) ekspozycje kredytowe „normalne” – obejmujące ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy,
  - b) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:

- ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego (art. 442 b)

Bank tworzy rezerwy celowe na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii:

- ✓ „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- ✓ „pod obserwacją”,
- ✓ „zagrożonych”, w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.

Wysokość rezerw celowych związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Bank stosuje Polskie Standardy Rachunkowości. Należności z rozpoznaną utratą wartości wyceniane są na podstawie indywidualnej oceny uwzględniającej okres przeterminowania, warunki ekonomiczno-finansowe oraz przyjęte zabezpieczenia. Wycena należności sporządzana jest według formuły: należność brutto pomniejszana jest o efektywną stopę procentową i wartość utworzonej rezerwy celowej.

Należność bez utraty wartości w sytuacji normalnej wyceniana jest portfelowo raz w miesiącu według formuły: należność brutto pomniejszana jest o ESP oraz wartość utworzonych rezerw celowych.

Należność bez utraty wartości w sytuacji „pod obserwacją” wyceniana jest indywidualnie, w sposób opisany w należnościach zagrożonych.

Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji (art. 442 c)

Należności Banku według stanu na dzień 31.12.2015 r. przedstawia poniższe zestawienie

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2015 r. [tys. zł]
1.	Lokaty i środki na rachunkach bankowych	43.604
2.	Kredyty i pożyczki	136.356
3.	Skupione wierzytelności	164
4.	Zrealizowane gwarancje	157
5.	Odsetki	803
6.	Korekty wartości	(-) 1.194
	Należności brutto razem	179.890
	Rezerwy	(-) 1.224
	Należności netto razem	178.666

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2015 r. bez uwzględniania skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji z 4 stanów kwartalnych 2015 , tj. I, II, III i IV kwartał 2015 r. w podziale na klasy przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł.)

Lp.	Kategorie ekspozycji	Stan na 31.12.2015 r.	Średnia kwota w okresie 2015 r (stany na
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	562	757
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	2.289	3.143
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	35	278
4.	Ekspozycje wobec instytucji	43.042	38.430
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	11.752	12.120
6.	Ekspozycje detaliczne	48.248	43.083
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	89.930	90.938
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3.898	3.035
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
10.	Ekspozycje kapitałowe	1.226	1.113
11.	Inne ekspozycje	7.988	6.765
	RAZEM:	208.970	199.662

Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczególnymi podziałami w stosowanych przypadkach (art. 442 d)

Podstawowy teren działania Banku Spółdzielczego w Starej Białej, obejmuje obszar 2 powiatów tj. powiatu sierpeckiego , w obrębie którego zlokalizowany jest Oddział Banku w Mochowie oraz powiatu plockiego, na terenie którego znajduje się Centrala Banku, Oddział w Płocku oraz Oddział w Łącku. Zgodnie z zapisami ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, Bank może działać także w powiatach przylegających do podstawowego terenu tj. w powiecie gostyńskim, lipnowskim, plockim-grodzkim, płońskim rypińskim, sochaczewskim, żuromińskim oraz włocławskim. Jednak w rzeczywistości główny teren, na którym skupia się działalność Banku, a także gdzie ma miejsce zamieszkania większość jego udziałowców oraz klientów, zamyka się w obrębie trzech gmin tj. Stara Biała, Mochowo, Łąck i Płock. W ocenie Banku ryzyko kredytowe na terenie działania Banku jest jednorodne i nie zachodzi potrzeba badania zaangażowania w poszczególne gminy bądź powiaty.

Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosowanych przypadkach (art. 442 e)

Struktura zaangażowania (kapitał i odsetki) Banku według typu kontrahenta w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2015 r. została zaprezentowana w poniższych tabelach:

Lp.	Typ kontrahenta	Stan na 31.12.2014 r. [tys. zł]
I.	SEKTOR FINANSOWY	
1.	Banki	43.604
1.1.	Należności normalne	43.604
1.2.	Należności pod obserwacją	-
1.3.	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym:		43.604
II.	SEKTOR NIEFINANSOWY	
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	-
	Należności normalne	-
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	33.349
	Należności normalne	29.707
	Należności pod obserwacją	435
	Należności zagrożone	3.207
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	17.779
	Należności normalne	16.675
	Należności pod obserwacją	265
	Należności zagrożone	839
4.	Osoby prywatne	27.318
	Należności normalne	25.226
	Należności pod obserwacją	758
	Należności zagrożone	1.334
5.	Rolnicy indywidualni	56.307
	Należności normalne	55.507
	Należności pod obserwacją	439
	Należności zagrożone	361
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	381
	Należności normalne	381
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym:		135.134
	SEKTOR BUDŻETOWY	
	Należności normalne	2.324
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym:		2.324

Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach według stanu na dzień 31.12.2015 r.

przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Kwota zaangażowania	Należności zagrożone	Rezerwy celowe
Rolnictwo	57.863	354	38
Górnictwo i wydobywanie	-	-	-
Przetwórstwo przemysłowe	7.895	509	13
Budownictwo	11.122	1.862	552
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	15.354	1.114	440
Transport, gospodarka magazynowa	3.826	-	-
Inne	9.310	23	9
Ogółem:	105.370	3.862	1.052

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorię ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosowanych przypadkach (art. 442 f)

Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności (bez odsetek) w podziale na istotne klasy należności według stanu na dzień 31.12.2015 r. przedstawia poniższa tabela (dane prezentowane w tys. zł.)

Klasy należności	Bez określonego terminu	do 1 roku	pow. 1 roku do 5 lat	pow. 5 do 10 lat	pow.10 do 20 lat	pow. 20 lat
1.Kasa	2.175	-	-	-	-	-
2.Należności od sektora finansowego	11.833	31.750	-	-	-	-
- pozostałe monetarne instytucje finansowe	11.833	31.750	-	-	-	-
3.Należności od sektora niefinansowego	25.890	23.157	51.633	22.787	9.391	1.530
- gospodarstwa domowe	9.995	18.413	44.143	19.548	8.361	607
- przedsiębiorstwa	15.817	4.672	7.259	3.239	1.030	923
- instytucje niekomercyjne	78	72	231	-	-	-
4.Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	-	304	920	970	94	-
RAZEM:	39.898	55.211	52.553	23.757	9.485	1.530

Podział na istotne branże lub typy kontrahenta – kwoty: (art.422 g)

- 1) ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, przedstawione oddzielnie,
- 2) korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego,
- 3) narzutów związanych z korektami z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

w danym okresie sprawozdawczym.

Strukturę należności zagrożonych w wartości bilansowej, tj. po pomniejszeniu o utworzone rezerwy celowe i pobraną prowizję od udzielonych kredytów rozliczaną wg ESP w rozbiciu na istotne klasy ekspozycji kredytowych wg stanu na dzień 31.12.2015 r. przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys. zł
1.	Przedsiębiorstwa i spółki oraz spółdzielnie	
	Należności zagrożone (kredyty i odsetki)	3.207
	Kredyty zagrożone, w tym:	2.812
	Kredyty przeterminowane	2.422
	Odsetki	395
	Rezerwy celowe	976
	Korekta wartości	14
	Wartość bilansowa	2.217
2.	Przedsiębiorcy indywidualni	
	Należności zagrożone (kredyty i odsetki)	839
	Kredyty zagrożone, w tym:	696
	Kredyty przeterminowane	5
	Odsetki	144
	Rezerwy celowe	38
	Korekta wartości	11
	Wartość bilansowa	790
3.	Osoby prywatne	
	Należności zagrożone (kredyty i odsetki)	1.334
	Kredyty zagrożone, w tym:	1.239
	Kredyty przeterminowane	32
	Odsetki	95
	Rezerwy celowe	99
	Korekta wartości	22
	Wartość bilansowa	1.213
4.	Rolnicy indywidualni	
	Należności zagrożone (kredyty i odsetki)	361
	Kredyty zagrożone, w tym:	354
	Kredyty przeterminowane	3
	Odsetki	7
	Rezerwy celowe	37
	Korekta wartości	5
	Wartość bilansowa	319

Wartość netto wszystkich ekspozycji zagrożonych wyniosła 4.539 tys. zł

Uzgodnienie zmian korekt o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości (art. 442 i)

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

- 1,5% - w przypadku kategorii ryzyka „pod obserwacją”,
- 20% - w przypadku kategorii ryzyka „poniżej standardu”,
- 50% - w przypadku kategorii ryzyka „wątpliwe”,

-100% - w przypadku kategorii ryzyka „stracone”.

Kategorie należności	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenia rezerw (utworzenie)	Rozwiązanie rezerw	Stan na koniec roku obrotowego
Należności pod obserwacją	54	70	99	26
-sektor finansowy	-	-	-	-
-sektor niefinansowy	54	70	99	26
-sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności poniżej standardu	78	196	134	140
-sektor finansowy	-	-	-	-
-sektor niefinansowy	78	196	134	140
-sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności wątpliwe	6	509	269	245
-sektor finansowy	-	-	-	-
-sektor niefinansowy	6	509	269	245
-sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności stracone	838	389	461	766
-sektor finansowy	-	-	-	-
-sektor niefinansowy	838	389	461	766
-sektor budżetowy	-	-	-	-
Razem:	976	1.164	963	1.177

W roku 2015 spisano w ciężar rezerw celowych 243,51 zł kredytów zagrożonych. Ponadto w roku 2015 odzyskano 30.519,33 zł. z tytułu kredytów uprzednio spisanych w straty Banku. Odzyskane należności ujęte zostały w Rachunku zysków i strat jako pozostałe przychody Banku.

Stan korekt wartości z tytułu zapłaconych przez klienta prowizji od naliczonych kredytów na początek i koniec roku 2015 zaprezentowano w poniższej tabeli (dane w tys. zł):

Korekty wartości	Stan na 01.01.2015 r. [tys. zł]	Struktura %	Stan na 31.12.2015 r. [tys. zł.]	Struktura %
SEKTOR NIEFINANSOWY				
- w sytuacji normalnej	849	93	1.127	94,4
- w sytuacji pod obserwacją	24	3	15	1,3
- w sytuacji poniżej standardu	23	3	28	2,3
- w sytuacji wątpliwej	-	-	2	0,2
- w sytuacji straconej	14	1	22	1,8
RAZEM:	910	100	1.194	100
SEKTOR BUDŻETOWY				
- w sytuacji normalnej	-	-	-	-

Rozdział 10. Aktywa wolne od obciążeń (CRR art. 443)

Do czasu opracowania regulacyjnych standardów technicznych, tj. do dnia 1 stycznia 2016 r. – obowiązek ujawniania nie dotyczy Banku.

Rozdział 11. Korzystanie z ECAI – Zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności

kredytowej (CRR art. 444)

W 2015 roku Bank nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.

Rozdział 12. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (CRR art. 445)

W 2015 r. Bank nie świadczył usług skupu i sprzedaży wartości dewizowych.

Wymóg kapitałowy wyznaczony na ryzyko rynkowe, zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) CRR nie dotyczy Banku.

Rozdział 13. Ryzyko operacyjne (CRR art. 446)

Ryzyko operacyjne to ryzyko poniesienia przez Bank strat, wynikających z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów informatycznych lub zdarzeń zewnętrznych. Bank obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wskaźnika (BIA).

Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych służy identyfikacji przyczyn powstawania tych zdarzeń, pomiarowi ryzyka operacyjnego oraz wykorzystania narzędzi statystycznych.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z nową Rekomendacją M KNF obejmuje 7 kategorii.

Proces ewidencji incydentów ryzyka operacyjnego realizowany jest za pomocą programu informatycznego wspomagającego zarządzanie ryzykiem operacyjnym, który umożliwi rejestrację, analizę, pomiar i monitorowanie ryzyka.

W 2015 r. zarejestrowano łącznie 68.407 incydentów ryzyka operacyjnego o łącznej wartości bezpośrednich strat w wysokości 16 tys. zł. Limit kapitału na ryzyko operacyjne nie został przekroczony. Incydenty z kategorii 6 i 7 stanowią około 100 % ogółu zarejestrowanych zdarzeń ryzyka operacyjnego i dotyczą głównie: awarii bankomatów, awarii sprzętu komputerowego. W kategorii „Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami operacyjnymi” rejestrowane są zdarzenia systemowe pobierane z Głównego Systemu Bankowego i dotyczą głównie błędów: operatorów Głównego Systemu Bankowego przy wprowadzaniu danych do systemu, rozliczaniu i obsłudze transakcji; użytkowników Internet Bankingu oraz błędów komunikacji i logowania. W IV kwartale 2015 roku po raz pierwszy odnotowano incydent bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w kategorii nr 1 - „Oszustwa zewnętrzne”. Incydent dotyczył nieudanej próby zalogowania się do konta internetowego Klienta z przechwyconego identyfikatora użytkownika. Adres IP urządzenia znajdującego się na terenie Rosji został zaklasyfikowany do tzw. Czarnej listy.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2015 r.

Lp.	Podział wg kategorii	Razem	Straty bezpośrednie (w tys. zł)
1.	Oszustwa wewnętrzne	-	-
2.	Oszustwa zewnętrzne	1	-
3.	Polityka kadrowa i bezpieczeństwo w miejscu pracy	-	-
4.	Klienci, produkty i praktyki biznesowe	-	-
5.	Uszkodzenia aktywów	-	-
6.	Zakłócenia działalności i błędy systemowe	10.315	16
7.	Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	58.092	-
RAZEM:		68.407	16

W celu ograniczenia ryzyka operacyjnego Bank podejmuje szereg działań prewencyjnych, na rzecz sprawnego działania bankomatów, bezpieczeństwa bankowości elektronicznej, w związku z rosnącą

samoobsługą klientów. W roku 2015 nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku.

Rozdział 14. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym (CRR art. 447)

Zróznicowanie między ekspozycjami pod względem ich celów, w tym w zakresie zysków kapitałowych oraz celów strategicznych, a także przegląd stosowanych technik rachunkowości oraz metod wyceny, w tym zasadnicze założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz wszystkie znaczące zmiany tych praktyk (art. 447 a)

Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia oraz opis stosowanych zasad rachunkowości i metod wyceny, w tym podstawowe założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz opis wszelkich istotnych zmian tych praktyk przedstawiono poniżej.

Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży, nie notowane na giełdzie wg stanu na dzień 31.12.2015 roku.

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Ilość akcji/udziałów	Wartość bilansowa	Cel nabycia
1.	Akcje SGB-Banku S.A.	10.134	1.125.064,00 zł.	Przyczyny strategiczne
2.	Akcje BPS S.A	1	1,63 zł.	Przyczyny strategiczne
3.	Akcje BGŻ BNP PARIBAS	1	29,72 zł.	Przyczyny strategiczne
	Razem:	10.136	1.125.095,35 zł.	

W portfelu Banku na dzień 31.12.2015 r. znajduje się 10.134 szt. akcji, z tego akcje SGB-Banku S.A. w Poznaniu w kwocie 1.125.064,00 zł. o wartości nominalnej 100 zł za sztukę. Bank posiada jedną akcję Banku Polskiej Spółdzielczości w kwocie 1,63 zł. oraz jedną akcję BGŻ BNP PARIBAS w kwocie 29,72 zł.

Akcje wycenione zostały według wartości godziwej, za którą przyjęto wartość księgową podmiotu emitującego, nie wyższą niż cena nabycia

Bankowe papiery wartościowe według stanu na dzień 31.12.2015r. przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość papierów wartościowych	Wartość bilansowa w tys. zł	Cel nabycia
1.	Bankowe pap. wart. SGB-Banku S.A.	10	100	przyczyny strategiczne
	Razem:	10	100	-

Bank posiada papier wyemitowanych w dniu 14 grudnia 2012 roku przez SGB-Bank S.A. w Poznaniu o wartości nominalnej 10 tys. zł za sztukę, których wartość wraz z naliczonymi odsetkami na dzień 31.12.2015 r. wynosi 100 tys. zł. Zasady naliczania i wypłaty odsetek od

BPW określone zostały w prospekcie emisyjnym SGB-Bank S.A. w Poznaniu.

Papiery wartościowe wycenione zostały według wartości godziwej, za którą przyjęto wartość księgową podmiotu emitującego, nie wyższą niż cena nabycia.

Zgodnie z przyjętą w Banku Polityką rachunkowości wyceny aktywów i pasywów na dzień bilansowy dokonuje się według zasad określonych w ustawie, z uwzględnieniem odpowiednio przepisów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, przepisów rachunkowości zabezpieczeń oraz następujących zasad:

- 1) Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu wycenia się według wartości godziwej, a aktywa finansowe (udziały i akcje), dla których nie istnieje aktywny rynek według wartości godziwej. Różnicę wartości rynkowej lub wartości godziwej zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych;
- 2) Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności wycenia się według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej;
- 3) Udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności banku, które nie są przeznaczone do obrotu, wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej;
- 4) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, wyliczonej w oparciu o wartość księgową podmiotu emitującego, nie wyższą niż cena nabycia, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny;
- 5) Aktywa finansowe, których wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, wycenia się według zamortyzowanego kosztu.
- 6) Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu wycenia się według wartości godziwej. Skutki zmiany wartości godziwej odnosi się do przychodów lub kosztów z operacji finansowych.
- 7) Zobowiązania finansowe nie przeznaczone do obrotu wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.
- 8) Zobowiązania dotyczące gospodarki własnej wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.
- 9) Środki trwale i wartości niematerialne i prawne wycenia się według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne (metoda liniowa);
- 10) Fundusze własne wycenia się w wartościach nominalnych;
- 11) Aktywa pieniężne wycenia się w wartościach nominalnych;
- 12) Rezerwy wycenia się w uzasadnionej, wiarygodnie szacowanej wartości.

Rozdział 15. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnianym w portfelu handlowym (CRR art. 448)

Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej (art. 448 a)

Ryzyko stopy procentowej definiowane jest jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz na kształtowanie się poziomu funduszy własnych Banku.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko przeszacowania,
- 2) ryzyko bazowe,
- 3) ryzyko opcji klienta,
- 4) ryzyko krzywej dochodowości.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością miesięczną, przy wykorzystaniu następujących metod:

- 1) analizy luki przeszacowania stopy procentowej,
- 2) symulacji zmian wyniku odsetkowego,
- 3) analizy zmian wartości ekonomicznej banku,
- 4) analizy podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z oceną ryzyka stopy procentowej.

Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo Banku do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp (art. 448 b)

Testy warunków skrajnych przeprowadzane są w związku z dokonywaną oceną potencjalnego wpływu na sytuację finansową banku dużych zmian parametrów rynkowych lub zmian w profilu ryzyka banku. Stanowią one narzędzie diagnostyczne oceniające stabilność przychodów Banku w sytuacjach niekorzystnych.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej obejmujący łącznie dwa aspekty badania sytuacji szokowej, tj. w zakresie:

- ✓ ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o 200 p.b. oraz
- ✓ wpływu zmian stóp procentowych o 200 p.b. na wartość ekonomiczną Banku.

W przypadku spadku stóp o 200 punktów bazowych wynik odsetkowy Banku w skali 12 miesięcy zmniejszy się o 1.806 tys. zł, natomiast przy założeniu, że stopy procentowe wzrosną o 200 p.b. wynik odsetkowy wzrośnie o 984 tys. zł.

Według stanu na dzień 31.12.2015 r. wrażliwość wartości ekonomicznej Banku wynikająca ze wzrostu stóp procentowych o 200 p.b. wynosi 434 tys. zł, co stanowi 2,94 % funduszy własnych, przy spadku stóp procentowych o 200 p.b. wynosi (-) 438 tys. zł, co stanowi 2,97 % funduszy własnych.

Założenia	Zmiana wyniku odsetkowego	Zmiana wartości ekonomicznej banku	Łączna zmiana	% Funduszy własnych
200 p.b.	934	434	1.368	9,26
(-) 200 p.b.	(-)1.806	(-) 438	(-) 2.244	(-) 15,19

Ryzyko stopy procentowej jest objęte procesem szacowania kapitału wewnętrznego. Według stanu na dzień 31.12.2015 r. ustanowiony limit na ryzyko stopy procentowej nie został przekroczony w związku z tym Bank nie utworzył kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej.

Rozdział 16. Ekspozycje na pozycje skurytyzacyjne (CRR art. 449)

Na dzień 31.12.2015 r. Bank nie posiadał ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

Rozdział 17. Polityka w zakresie wynagrodzeń (CRR art. 450)

1. Dla celów niniejszej Polityki przyjmuje się, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są członkowie Zarządu Banku.
2. Wynagrodzenie członków Zarządu podzielone jest na część stałą (wynagrodzenie zasadnicze określone w umowie o pracę) oraz część zmienną.
3. W rozumieniu niniejszej Polityki częścią zmienną wynagrodzenia jest wyłącznie premia roczna, przyznawana na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części dotyczącej zasad oceny członka Zarządu.
4. Oceny, o której mowa w pkt. 3, dokonuje Rada Nadzorcza najpóźniej do końca II kwartału roku następującego po okresie oceny.
5. W sytuacji, gdy Bank objęty został programem naprawczym w rozumieniu przypisów Prawa Bankowego, jest w likwidacji lub ogłoszono upadłość Banku oraz w przypadku negatywnej oceny efektów pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza może:
  - 1) zmniejszyć lub nie przyznawać premii rocznej,
  - 2) zmniejszyć lub nie wypłacać odroczonej części premii rocznej.
6. Na odroczoną część wynagrodzenia zmiennego Bank tworzy rezerwę.

Zasady oceny członka Zarządu

1. Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie z zastrzeżeniem pkt 6.
2. Głównymi kryteriami oceny efektów pracy jest:
  - 1) jakość portfela kredytowego,
  - 2) wynik finansowy netto,
  - 3) realizacja przyjętej strategii działania.
3. Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych (suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3 i 4 grupy ryzyka) w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym.
4. Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:
  - 1) utrzymaniem udziału, o którym mowa w punkcie 3 na poziomie nie wyższym niż 3 %
  - 2) realizacją zaplanowanego na dany rok wyniku finansowego netto,
  - 3) realizacją przyjętej strategii działania.
5. Oceny dokonywane są dwuetapowo, tj. w momencie przyznania premii oraz w momencie uruchomienia części odroczonej.
6. Podstawą oceny dokonanej w:
  - a) 2013 – są efekty pracy członka Zarządu w 2012 roku,
  - b) 2014 – są uzyskane efekty pracy członka Zarządu w latach 2012 i 2013,
  - c) w kolejnych latach – wyniki efekty pracy członka Zarządu za 3 lata poprzedzające dokonywanie oceny.
7. Przy ocenie pracy członka Zarządu Banku Rada Nadzorcza uwzględnia zweryfikowany przez audytora zewnętrznego wynik finansowy netto.

Zasady wypłaty premii rocznej

1. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.
2. Premia roczna dla członka Zarządu ustalana jest w wysokości od 0,1% do 1,5% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 15% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.
3. Wypłata części odroczonej premii rocznej następuje po dokonaniu pozytywnej oceny jakości portfela kredytowego za okres oceny.
4. Rada Nadzorcza podejmuje decyzje corocznie w formie uchwały o premii rocznej dla poszczególnych członków Zarządu Banku na zasadach określonych w Regulaminie wynagradzania członków Zarządu.
5. 60% premii rocznej wypłacane jest niezwłocznie po przyznaniu, z zastrzeżeniem pkt. 11
6. Przyjmuje się trzyletni okres odroczenia pozostałej (poza wypłaconą zgodnie z ust. 5) częścią premii rocznej, z zastrzeżeniem pkt.11.
7. Rada Nadzorcza dokonuje weryfikacji poziomu przyznanej części odroczonej premii rocznej oraz podejmuje decyzje o jej wypłacie (z zastrzeżeniem, że pierwsza weryfikacja dokonywana będzie przy ocenie dokonywanej w 2014 roku za lata 2012 i 2013).
8. Część odroczonej premii rocznej przyznawana jest przez Radę Nadzorczą pod warunkiem spełnienia kryterium wskazującego, że akceptowalny poziom ryzyka kredytowego nie został przekroczony (np. wskaźnik kredytów zagrożonych w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym).
9. Odroczonej części premii zostaje rozłożona na 3 równe roczne raty płatne z dołu.
10. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do części odroczonej premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu Banku dotycząca wypłaty części odroczonej premii rocznej, obejmuje wyłącznie okres pełnienia funkcji członka Zarządu Banku oraz konsekwencje podjętych w tym okresie decyzji.
11. Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo (część premii rocznej nie jest odraczana), jeżeli w roku podlegającym ocenie spełniony jest jeden z poniższych warunków:
  - a) Suma bilansowa Banku nie przekracza kwoty 200 mln PLN,
  - b) Dynamika portfela kredytowego Banku rok do roku nie przekracza 120%.

Zbiorne informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu Banku według stanu na dzień 31.12.2015 r.

Wartość wynagrodzeń trzech członków Zarządu za rok obrotowy 2015 wyniosła:

a) wynagrodzenie stałe	-	504.000,00 zł
b) premia roczna	-	0,00 zł

Rozdział 18. Dźwignia finansowa (CRR art. 451)

Wskaźnik dźwigni finansowej oblicza się jako relację kapitału Tier 1 w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych. Średni wskaźnik dźwigni w ciągu 2015 kształtował się następująco:

[tys. zł]

Wyszczególnienie	I kwartał 2015 r.	II kwartał 2015r.	III kwartał 2015r.	IV kwartał 2015r.	Średni wskaźnik dźwigni
Kapitał Tier 1	13.016	13.197	13.164	12.670	X
Aktywa według wartości bilansowej	174.785	173.179	182.300	187.231	X
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	18.612	20.176	21.213	21.739	X
Suma aktywów bilansowych i zobowiązań pozabilansowych udzielonych	193.397	193.355	203.513	208.970	X
Wskaźnik dźwigni finansowej	6,73%	6,83%	6,47%	6,06%	6,52%

Zarząd Banku Spółdzielczego w Starej Białej

1. Marcin Łukasik - Prezes Zarządu
2. Maria Wrońska - Wiceprezes Zarządu
3. Renata Bartnik - Wiceprezes Zarządu

WICEPREZES ZARZĄDU
Główny Księgowy
Banku Spółdzielczego w Starej Białej

Maria Wrońska

WICEPREZES ZARZĄDU
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
w Starej Białej

Renata Bartnik

PREZES ZARZĄDU
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
w Starej Białej

Marcin Łukasik

